

מילון מונחים בשפה פשוטה

מונחים מהתחום האזרחי והסיוע המשפטי

הנגשה קוגניטיבית של ההליך המשפטי לאנשים עם מוגבלות

השותפים בפיתוח ובכתיבת מילון המונחים

ד"ר עורכת דין מיטל סגל-רייך - ממונה ארצית – ייצוג זקנים וכשרות משפטיות, הנהלת הסיוע המשפטי במשרד המשפטים
עו"ד גיא הירש – עורך דין ונוטריון, משרד עורכי דין פייביש-הירש, ומייצג מטעם הסיוע המשפטי בהליכי כשרות משפטית
עידן אילן – מנהל אגף פרויקטים, משרד המשפטים
אבנר גסנר - עוזר מנהל פרויקטים, אגף פרויקטים, משרד המשפטים
עו"ד זיו מגור - מנהל תוכניות, ישראל מעבר למגבלות, ג'וינט ישראל
ד"ר מיכל וילף- עובדת סוציאלית, מנהלת השירותים המקצועיים, עמותת אלווין ישראל
לאורה קורטן - מנהלת תוכנית הנגשה שירותים משפטיים לאנשים עם מוגבלות, אלווין ישראל
מרב סדובסקי – מפתחת שיטות למידה, מפתחות פתרונות הדרכה
מוריה שטרן - עריכת לשון
אורנית אבידן-זיו – מורשית נגישות השירות ומרפאה בעיסוק, מנהלת המכון הישראלי להנגשה קוגניטיבית
זיו שמש – פסיכולוגית, יועצת הנגשה קוגניטיבית לשונית, המכון הישראלי להנגשה קוגניטיבית

כלים נוספים בסדרה :

- חוברת עריכת דין חברתית

- עשה ואל תעשה

מילון מונחים משפטיים בשפה פשוטה

לפי סדר א'-ב'

עורכי דין יקרים,

המסמך לפניכם מופיעים מונחים משפטיים, והמלצה לגבי האופן הנכון והפשוט ביותר בו עורכי הדין יכולים להסביר את המידע המשפטי לאדם עם מוגבלות קוגניטיבית. האדם יכול להיות מיוצג בהליך אזרחי, או מיוצג מטעם הסיוע המשפטי בהליכי כשרות משפטית. ההסברים לקוחים מתוך תשאל עורכי הדין מהשטח, עברו תיקוף משפטי, ותהליך של שפה פשוטה לשימושיכם הנגיש והמותאם ביותר. בהצלחה!

* המונחים כתובים בלשון זכר, אך מיועדים לשני המינים.

תוכן עניינים

2 מונחים מתחום הכשרות המשפטית והאפטרופסות.....

- 5 אפטרופוס.....
- 5 אפטרופוס הכללי.....
- 5 אפטרופוס חיצוני לגוף/רכוש.....
- 5 אפטרופוס לגוף.....
- 6 אפטרופוס לרכוש.....
- 6 אפטרופוס לדין.....
- 6 בא כוח יועמ"ש רווחה.....
- 6 בית המשפט לענייני משפחה.....
- 6 בתי הדין הדתיים.....
- 7 דיון.....
- 7 הסיוע המשפטי במשרד המשפטים.....
- 7 ייפוי כוח מתמשך.....
- 7 הערכה קוגניטיבית.....
- 7 מיופה כוח.....
- 8 עובד סוציאלי.....
- 8 עובד סוציאלי לסדרי דין.....
- 8 עורך דין.....
- 8 רצון.....
- 8 תומך בקבלת החלטות.....

9 מונחים מהתחום האזרחי - כללי.....

- 9 גילוי מסמכים.....
- 9 זכות.....
- 9 חקירה נגדית.....

9	כתב תביעה
9	כתב הגנה
9	כתב תביעה שכנגד
10	נתבע
10	סיכומים
10	פסק דין
10	תובע
10	תצהיר

11 מונחים מהתחום האזרחי – חדלות פירעון

11	בירור
11	דוחות דו חודשיים
11	הליך אזרחי – חדלות פירעון (פשיטת-רגל)
11	הפטר
11	צו תשלומים
12	תוכנית פירעון

מונחים מתחום הכשרות המשפטית והאפוטרופסות

אפוטרופוס

אפוטרופוס הוא אדם שמטפל בהחלטות שונות בשבילך.
לדוגמה: החלטות בנושא הבריאות שלך, החלטות בנושא הכסף שלך.
יכול להיות שבעתיד לא תוכל לקבל החלטות לבד.
לדוגמה: אתה תהיה חולה מאוד, אתה תהיה מאוד מבולבל.
במצב כזה, יהיה לך אפוטרופוס.
האפוטרופוס שואל אותך מה אתה חושב.
אחר כך, האפוטרופוס יכול לקבל החלטות בשבילך.

אפוטרופוס הכללי

משרד שהתפקיד שלו לבדוק את האפוטרופוס שמטפל בהחלטות לגבי הכסף והבריאות שלך.
האפוטרופוס הכללי דואג שהאפוטרופוס שלך מחליט החלטות שטובות בשבילך.
האפוטרופוס הכללי שייך למשרד המשפטים.

אפוטרופוס חיצוני לגוף/רכוש

אפוטרופוס הוא אדם שדואג לנושאים שלך.
לפעמים, אין בן משפחה או מישהו שמכירים שמתאים להיות האפוטרופוס שלך.
במקרה כזה, בית המשפט בוחר עמותה, או עורך דין, שיהיו האפוטרופוס שלך.
* בנוסף, ראו: אפוטרופוס

אפוטרופוס לגוף

אדם שיכול להחליט החלטות בנושא הבריאות שלך.
לדוגמה: האם לעבור ניתוח, האם לקחת תרופות, איפה אתה גר כשאתה חולה.
בנוסף, האפוטרופוס לגוף גם יכול לבדוק שאתה מקבל את מה שמגיע לך מהמדינה.
לדוגמה: זכויות מביטוח לאומי, מחלקת רווחה, אגף השיקום וטיפול רפואי.
אתה יכול גם לבקש עזרה מהאפוטרופוס שיטפל בשירותים רפואיים שמגיעים לך, כמו סל שיקום.
כדאי לדעת, אם אתה לא מסכים עם החלטה של האפוטרופוס, אתה יכול להתקשר לטלפון *6405 ולשתף אותם.
* בנוסף, ראו: אפוטרופוס

אפוטרופוס לרכוש

אדם שיכול להחליט החלטות בנושא הכסף שלך.

לדוגמה: ניהול חשבון הבנק שלך, החלטות לגבי הבית שלך, החלטות לגבי ציוד שלך.

כדאי לדעת, אם אתה לא מסכים עם החלטה של האפוטרופוס, אתה יכול להתקשר לטלפון 6405* ולשתף אותם.

*בנוסף, ראו: אפוטרופוס

אפוטרופוס לדין

עורך-דין מיוחד שמייצג אותך בבית המשפט.

כדאי לדעת, האפוטרופוס לדין מייצג אותך בתהליך של בית משפט.

האפוטרופוס לדין לא מחליט החלטות בשבילך כמו אפוטרופוס.

*בנוסף, ראו: אפוטרופוס

בא כוח יועמ"ש רווחה

עורך-דין של המדינה.

עורך הדין בודק אם אתה צריך, לפי דעתו, אפוטרופוס או עזרה כלשהי.

אחר כך, עורך הדין אומר לשופט מה לדעתו אתה צריך.

עורך הדין גם אומר מי לדעתו הכי מתאים כדי לעזור לך.

בית המשפט לענייני משפחה

בית משפט שיש בו שופט משפחה.

שופט משפחה הוא שופט שמחליט על בעיות או ריבים בין בני המשפחה.

השופט שומע את כל מי שקשור לנושא.

לפי החוק, מגיע לך שהשופט יקשיב לך, ומותר לך להסתכל במסמכים שיש לבית המשפט.

בנוסף, מותר לך לבקש ייצוג משפטי (עורך דין שיעזור לך ויסביר לשופט מה אתה חושב).

בסוף, השופט מחליט מה יקרה בנושא הבעיה של המשפחה.

בתי הדין הדתיים (שרעי)

בית משפט שמחליט בנושאים של נישואין, גירושין ואם יש משהו נוסף שמבקשים באותו נושא.

בבית דין דתי מחליטים החלטות גם לפי החוק של המדינה, וגם לפי ההלכה הדתית (אוסף החוקים הדתי).

היום שבו השופט בבית המשפט מאפשר לאנשים לדבר, ולהסביר מה קרה.

מותר וכדאי להגיע עם עורך דין.

אחרי שהשופט שומע את כולם ומרגיש שיש לו מספיק מידע, השופט מחליט מה יקרה.

הסיוע המשפטי במשרד המשפטים

גוף שנותן מענה אזרחי לאוכלוסיות רבות, עם התמחות בייצוג אנשים עם מוגבלות

מערך כשרות משפטיות וזקנה בסיוע המשפטי של משרד המשפטים.

סופר חשוב ואפשר בקלות לפנות ולהסתייע בייצוג

ייפוי כוח מתמשך

יכול להיות שבעתיד (בהמשך) לא תוכל לעשות דברים שעכשיו אתה יכול.

לדוגמה: אתה תהיה חולה מאוד, אתה תהיה מבולבל מאוד.

במסמך של ייפוי כוח מתמשך, אתה מסביר במי אתה בוחר שיטפל בדברים שלך, כשלא תוכל לטפל בדברים האלה בעצמך.

לאדם שאתה בוחר קוראים "מיופה כוח".

במסמך אתה גם מסביר דברים שאתה רוצה, ודברים שאתה לא רוצה שמיופה הכוח שלך יעשה בהמשך.

הערכה קוגניטיבית

בדיקה מיוחדת של רופא או מומחה אחר.

בבדיקה בודקים את המצב של החשיבה שלך.

למשל: מה המצב של הזיכרון שלך, האם אתה מבולבל.

כך, הרופא בודק אם אתה מסוגל להחליט החלטות חשובות לבד.

לדוגמה: החלטות על כסף, או החלטות על בריאות.

כדאי לדעת, אפשר לבקש שמומחה נוסף יבדוק אותך.

מיופה כוח

יכול להיות שבעתיד (בהמשך) לא תוכל לעשות דברים שעכשיו אתה יכול.

לדוגמה: אתה תהיה חולה מאוד, אתה תהיה מבולבל מאוד.

מיופה כוח הוא אדם שאתה בוחר שיטפל בדברים שלך, כשלא תוכל לטפל בדברים האלה בעצמך.

מיופה כוח עושה דברים לפי רשימה שאתה מכין לפני.

מי שביקשת שיהיה אחראי לנהל את העניינים שלך, אם אתה לא תוכל לנהל אותם.

מיופה הכוח יפעל לפי רשימה שאתה תכין, ותכתוב כל מה שחשוב לך שיקרה אם יהיה קשה לך להחליט לבד. אם אתה לא רוצה את העזרה שלו, אתה יכול לפנות לבית המשפט.

עובד סוציאלי

איש ממחלקת הרווחה שאחראי לבדוק שאתה מסתדר.
העובד הסוציאלי אחראי לבדוק שאתה מקבל את הטיפול שאתה צריך.
העובד הסוציאלי גם בודק במה אפשר לעזור לך.
אם חסר לך משהו או שאתה צריך עזרה לקבל משהו שמגיע לך, אפשר לבקש עזרה מהעובד הסוציאלי.

עובד סוציאלי לסדרי דין

לפעמים, הצוות ממחלקת הרווחה נותן המלצות.
לדוגמה: מה חשוב לדאוג בשבילך, מה אתה צריך.
עובד סוציאלי לסדרי דין הוא עובד סוציאלי שאחראי להסביר בבית המשפט את ההמלצות ממחלקת הרווחה.

עורך דין

עורך הדין שלך עושה דברים משפטיים לפי מה שאתה מבקש.
עורך הדין שומע ממך מה אתה רוצה להגיד בבית המשפט.
עורך הדין אומר לך אם לדעתו כדאי להגיד את זה בבית המשפט.
עורך הדין דואג לך ולזכויות שלך בבית המשפט.
עורך הדין שלך מסביר לשופט מה אתה רוצה שיקרה.

רצון

מה שאתה מרגיש שחשוב לך.
מה שאתה מעדיף.

תומך בקבלת החלטות

אדם שאתה סומך עליו, ויכול לחשוב יחד איתך מה כדאי להחליט בנושאים מסוימים.
התומך לא מחליט החלטות במקומך.
התומך יכול לתת לך מידע ולהסביר.
בסוף, אתה מחליט מה ההחלטה שמתאימה לך.

גילוי מסמכים

אנחנו אוספים יחד את כל המסמכים שאנחנו רוצים להשתמש בהם במשפט. אלה המסמכים שיכולים לעזור לך במשפט. עורך הדין מעביר את כל המסמכים המתאימים למי שבמשפט ולשופט.

זכות

מה שמותר לך לקבל או לעשות, לפי החוק או לפי חוזה. למשל: "יש לך זכות להחליט החלטות על החיים שלך".

חקירה נגדית

במקרים מסוימים, התובע במשפט (או הנתבע) יבקשו לשאול אותך שאלות. לדוגמה: שאלות על מה שכתבת או אמרת. בעזרת השאלות האלה, הם ינסו להוכיח שהם צודקים, ולא אתה. לכן, חשוב להתכונן יחד לחקירה הנגדית. כך, תדע איך כדאי לענות לשאלות שאולי ישאלו אותך. כך, עורך הדין יוכל לסייע לך להגן על עצמך טוב יותר במשפט.

כתב תביעה

מסמך שבו התובע מסביר לשופט מה, לדעתו, מגיע לתובע. לדוגמה: מגיע לתובע כסף, מגיע לתובע שיפסיקו להטריד אותו.

כתב הגנה

מסמך שבו הנתבע (מי שמתלוננים עליו) מסביר לשופט למה, לדעתו, לא מגיע לתובע (מי שמאשים) את מה שהתובע מבקש. כלומר, הנתבע מסביר למה מה שהתובע אומר לא נכון.

כתב תביעה שכנגד

בדרך כלל, התובע (המתלונן) הוא מי שמבקש לקבל משהו מהנתבע. כתב תביעה שכנגד הוא מסמך שבו הנתבע מסביר לשופט למה מגיע לנתבע לקבל משהו מהתובע.

נתבע

האדם, או הארגון, שמתלוננים עליו במשהו.
האדם שהתובע (מי שפנה לשופט) מעביר לבית המשפט מסמך.
במסמך, יש הסבר מה התובע (מי שפנה לשופט) מבקש מהנתבע (מי שצריך לתת תשובה).

סיכומים

רשימה שכל צד מכין על כל מה שהיה במשפט, כדי לשכנע את השופט שהוא צודק.
גם התובע וגם הנתבע מכינים רשימה, לפי הדברים שהיו במשפט.
ברשימה של התובע, התובע מסביר לשופט למה התובע צודק.
ברשימה של הנתבע, הנתבע מסביר לשופט למה הנתבע צודק.

פסק דין

ההחלטה של השופט, לפי כל המידע שיש לשופט מהמשפט.
השופט בוחן את כל הנתונים שיש לו, מחליט מי צודק בהתאם לחוק ולפסיקה ויקבע מה חייבים לעשות.

תובע

מי שמבקש משהו או מתלונן על משהו לשופט.
האדם, או הארגון, שמבקש עזרה מבית המשפט כדי לקבל את מה שהוא חושב שמגיע לו.

תצהיר

מסמך שמופיע בו מה שאתה יודע על המקרה, כדי להראות שאתה צודק.
כותבים את התצהיר עם עורך הדין.

בירור

פגישה עם עורך דין שמנהל את המקרה שלך.
מנהל המקרה שלך שואל אותך שאלות כמו:
למה יש לך חובות?
איזה רכוש (למשל: מכונית, בית) יש לך?
מהן ההכנסות שלך? מה הכסף שאתה מקבל? לדוגמה: כסף מעבודה, קצבה מביטוח לאומי, כסף אחר.
מהן ההוצאות שלך כיום? מה הכסף שאתה משלם? לדוגמה: שכר דירה, טיפול רפואי, הלוואות (להחזיר כסף לבנק).

דוחות דו חודשיים

בתקופה הזו, מבקשים ממך לשמור על קבלות (פתק עם אישור ששילמת).
בנוסף, אתה צריך לכתוב בטבלה כל כסף שאתה מקבל או משלם.
כל חודשיים על ההכנסות וההוצאות שהיו לך.
אחר כך, אתה צריך לתת את הטבלה הזאת למנהל המקרה.

הליך אזרחי – חדלות פירעון (פשיטת-רגל)

כשיש לך חובות שאתה לא יכול לשלם אותם.
כך, אתה משלם כל חודש בתשלומים מה שאתה יכול, ולא את כל הסכום בבת אחת.
השופט מחליט כמה זמן תשלם את הסכומים השונים של החוב.
לדוגמה, השופט יכול להחליט שאתה משלם כל חודש 500 ש"ח, במשך שנתיים.
אחרי שאתה מסיים לשלם את כל הכסף שהשופט קבע, אתה מסיים את החוב.
אחרי שתסיים תוכל להפטר מהחובות ולפתוח דף חדש בלי חובות.

הפטר

אחרי שאתה משלם את כל מה השופט קבע, אתה מקבל הפטר.
הפטר זה מסמך מבית המשפט שאומר שאין לך יותר חובות.
כדאי לדעת, יש חובות שלא מקבלים בהם הפטר.

צו תשלומים

הכסף שמבקשים ממך לשלם כל חודש, בגלל החובות שלך.
קובעים את הצו בהתחלה של התהליך.
אחר כך, קובעים כמה זמן אתה צריך לשלם כדי שלא יהיה לך חוב יותר.

הסכום הסופי שהשופט מחליט שאתה צריך לשלם על החובות שלך.
כשאתה משלם את כל הסכום שהשופט קבע, אתה מסיים לשלם את החוב.
כלומר, כשאתה משלם את כל הסכום, אתה לא חייב יותר כסף.

הסיוע המשפטי
LEGAL AID

הנעשה קואנטיבית של ההליך המשפטי לאנשים עם מוגבלות

עיצוב מתודולוגי | מפתחות פתרונות הדרכה